

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udvalgte digte

Citation: Ewald, Johannes: "Udvalgte digte", i Ewald, Johannes: *Udvalgte digte*, udg. af Esther Kielberg ; Kim Ravn , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 242. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald02dkval-shoot-idm140323881355904/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte digte

et kristuslignende symbol på lidelse pga. sin tragiske død, der lam-slog alle aserne: Alt det skabte i verden, undtagen misteltenen, var taget i ed om ikke at skade Balder. Tilskyndet af Loke dræbte den blinde Høder Balder med en pil, dannet af misteltenen. – *græd den første Gang (...)* ved *Blod*: græd for første gang over blodsudgydelse. – *Válhall*: Odins hal for faldne krigere. – *Noar*: hvornår. – *Aser*: stedeform til »As«, fællesbetegnelse for de herskende guder i nord. mytologi. – *Nønter*: nornerne var if. nord. mytologi tre skabnegudinder. – *pæger*: peger. – *opklæet Odins Øje*: forsvinder (den énøjede) Odins tårer. – *mild*: glad, fornøjet. – *Dans Elsker*: Danmarks elsker, dvs. Odin (Vålfader). – *Norden (pæger)*: måske fejl for »Normen«.

Et hengivent Ønske

Trykt efter SS bd. 3, s. 115, hvis tekstgrundlag er *Alm. Da. Bibl.* 1778, bd. 1, nr. 1, s. 81.

60 *Myrfæder*: tallose skarer. – *Intets taase Nat*: allusion til skabelsesberetningen; Gud skabte verden af mørket, jf. 1. Mos. 1,1f. – *Cherubiner*: *cherub* (se ordlisten s. 224) er hebraisk; flertal: *cherubim*. – *Stovets Fæder*: menneskets fader, dvs. Gud. – *Idæet*: virken, handlen.

Aftenen; et Fragment

Trykt efter SS bd. 3, s. 116, hvis tekstgrundlag er *Alm. Da. Bibl.* 1778, bd. 1, nr. 1, s. 81f. Datering: if. Brix fra 1776.

60 *din*: solens. – *Frydens Glimt (...)* *Krause kun mit (...)* *Bryst*: vistnok: frydens glimt (dvs. dine frydefulde sidste glimt) kruser blot mit bryst. – *min Elskete(s)*: om solen. – *I et grundløst Mørk forsvinde (...)* *mig*: Lad hvert et trostens glimt forsvinde i et bundløst mørke. – *Døve*: svækker, sløver.

Eselet og Bonden. En Fabel

Trykt SS bd. 3, s. 117-18, hvis tekstgrundlag er *Alm. Da. Bibl.* 1778, bd. 1, nr. 1, s. 82f. Udkast til digtet vistnok fra 13. marts 1777, dvs. kort efter Ewalds overflytning til Søbækshus (se efterskriften s. 199).

- 61 *Fabel*: fortælling, ofte med moralsk belærende eller kynisk indhold. – *jevnlige*: her: jævnt, støt. – *som jo kan*: som ikke kan. – *i (...) forsmæde*: I foragter. – *verre færen*: dårligere stillet. – *gierrig*: begærlig, grådig. – *i hvis Lod han faldt*: hvem han tilfaldt, i hvis besiddelse han kom. – *Tog (...) Gødheds Værk kun for sit eget*: anså ufølsomt æslet for sit eget uden hensyn til, at det også er Guds værk. – *daarlig*: uklogt, urimeligt. – *betyrgetes*: belastedes. – *Blev med (...) Strimer floer*: Sammen med hans byrder blev også hans strimer (mærker efter piskeslag) flere. – *fandt*: folte. – *vist*: vissehg. – *foran*: fornemmede, bemærkede. – *Bestet*: dyret. – *ubevogtet*: upåvirket. – *Arne*: her: elendige, nødlidende; også: fattige. – *jammerlige*: ynkelige.
- 62 *saa (skal man lære)*: sådan. – *troe (...) ligemeget*: Du kan tro, det er mig (dvs. det er mig virkelig) ligemeget. – *salig Slummer*: om døden som overgang til den evige salighed. – *Thi sank vi*: for hvis vi sank.
- 63 *Annes Ven*: de elendiges ven, dvs. Gud. – *Vink at*: tegn om at.

Klage-Sang over Skødehunden: Maske

Trykt efter SS bd. 3, s. 119-24, hvis tekstgrundlag er *Alm.Da.Bibl.* 1778, bd. 1, nr. 3, s. 84ff. Datering: if. Brix skrevet i Rungstedårene 1773-75.

- 63 *Maske*: Hunden har måske sit navn på grund af en maskelignende farvetejning på hovedet (jf. ODS bd. 2, sp. 4, l. 3). – *Anabelle*: if. Brix Ewalds vært fiskemester Jacobsens datter Anna Hedeveg. – *Floer*: sørgeslor. – *dove*: dempe. – *Mupiti(s)*: mafia, muslimsk retslærd. Man opfattede på Ewalds tid en m. som en muslimsk ypperstepræst. – *(Stor-)Sultanen*: muslimsk fyrste. Sultan Mustapha III døde 1773. – *Baar*: båre. – *Tinca*: tonkanød, velduftende bestanddel i snus. – *frosigt*: iskoldt, meget køligt. – *latinsk(e)*: lærd (med bibeholdningen: pedantisk, snøvsstikkeragtig). – *Spaniers og Bolognesers Lyst*: henryder til, at Maske er en bologneser (dvs. fra den ital. by Bologna), en race, der var almindelig som skødehund. På maleren Goyas fremstillinger af spaniere af høj eller lavere rang (fx maleriet af Hertuginde af Alba fra 1795) ses tit en b. – *det bekleinte Bryst*: Arabellas bryst. – *Dekke(t)*: tæppe. – *Lucretia*: den dydige L., gift med en fornem romer, begik if. sagnet i 509 f.Kr. selvmord efter at være blevet voldtaget. – *Cerberus*: if. gr. mytologi hund med to eller flere hoveder, der vogter indgangen til dødsriget Hades. – *Fraze*: fråde. –